

VEČERNI LIST

Posamezna številka 30 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 30 vin.

Cene po pošti:
za celo leto . K 50.—
za pol leta . K 25.—
za četrt leta . K 13.—
za 1 mesec . K 4.50
Za Ljubljano mesečno K 50
Uredništvo in uprava:
Kapitanjeva ulica št. 6
Uredn. telefon št. 50

Svetovni kongres krščanskih strokovnih organizacij.

Jugoslovanska Strokovna Zveza se udeležila.

Ljubljana, 6. februarja. Mednarodna zveza krščanskih strokovnih delavskih organizacij bo o Veliki noči zborovala na Holandskem. V ta namen se vrše velike priprave. Zastopane bodo krščanske de-

lavske organizacije celega sveta. Tega zborovanja krščanske delavske internacionale se udeležijo tudi jugoslovanske krščanske delavstvo po svoji Jugoslovanski Strokovni Zvezi.

Pred novo vlado.

LDU Belgrad, 5. februarja. Povodom pisma Nj. Visočanstva regenta Aleksandra gospodu Pavloviču je vprašal sotrudi- »Epohe« poslanca opozicijskega bloka, kakšen vtis je naredilo to poročilo. Odgovor se je glasil: »Sedaj pride nova orien- tacija, zakaj izgovorjena je velika beseda: vprašanje, kdo da je za državno in narod- no edinstvo? — Zakaj samo tako se more tolažiti misel regentovih besed. — Se- daj moramo igrati z odkritimi kartami. V

pismu je izražena želja, da bi bile volitve svobodne in da bi se čulo resnično mne- nje naroda in da bi zakone, sklenjene po parlamentu, preveval duh svobode. Pismo je naredilo velik vtis.« Sotrudič je vpra- šal: »Ali bo imel g. Pavlovič v svoji mi- siji kaj uspeha?« — Poslanec je odgo- voril: »Uverjen sem, da bo imel uspeh, ker kažejo opozicija in vlada sedaj mno- go spravljivosti. Pričakujemo, da se sedaj doseže splošen sporazum.«

Kristan ustanavlja banke.

Zveze z judi.

Belgrad, 3. februarja. Beogradski Dnevnik poroča, da je minister Kri- stan izdelal načrt za ustanovitev nove industrijske banke. Ta Kristanov načrt so sprejeli že vsi gospodje ministri v skupni seji. Ta banka naj pokupi vse rudnike in šume v svrhu izkoriščanja. Da so ministri, ki so po večini sami lastniki bank, Kri- stanov predlog z veseljem sprejeli, je um- stano. Kristan in bankirji so za čuda prija- telji. Vkljub temu je in ostane ta gospod- vojča »protikapitalistične« slovenske so- cialdemokracije.

Ljubljana, 6. februarja. Zagrebški listi se pečajo z nedavnim sklepom ministr- skega sveta, s katerim se je sprejel pred- log ministra za šume in rude Antona Kri- stana, da se vse naše državne šume in

rudniška podjetja izroče v izkoriščanje posebni banki. Delniška glavica naj bi znašala 250 milijonov dinarjev. Kristan si je zagotovil v prvi vrsti sodelovanje dunajskih kapitalistov, ki se jim tako pre- ko samega ministrstva odpira široka pot v jugoslovanska gospodarska podjetja. Na čelu dotičnega konzorcija stoji ravnatelj Dipozitne banke Krantz, ki je zasnoval to idejo in jo vcepil ministru Kristanu. Da bi stvar gladkeje tekla, si je Krantz v zad- njem času preskrbel švicarsko državljan- stvo, da bi se mogel sklicevati na svojo »nevtralnost«. Kapitalistična morala! — Nemški kapitalist in žid Krantz bo po Kristanovi zaslugi izkoriščal naše delav- stvo, naše rude in šume.

Pogoji Rusije.

LDU Nauen, 5. febr. (Brezlično.) »Ga- zeta Warszawska« prinaša razgovor s Sa- zonovim: Rusija bo priznala neodvisnost Poljske v območju njenih etnografskih mej in morda tudi samostojnost Finske, nika- kor pa drugih držav, ki so pripadale prejš- nji Rusiji. Samostojnost Latiške in Eston- ske bi bila pena; tudi ukrajinskega naroda ni in Belorusom se Rusija ne bo nikdar odpovedala.

Za Litvo in Ukrajino.

LDU Nauen, 5. febr. (Brezlič.) »Jour- nal de Geneve« piše: Zavezniki bodo pri- šli prej ali slej do spoznanja, da morajo priznati tudi Litvo in Ukrajino, ki sta ed- ni mladi republiki, proti katerim še nasto- pajo s sovražnim obotavljanjem.

Poljska mobilizira.

LDU Berlin, 5. februarja. (Dun KU) »Tägliche Rundschau« poroča: »Morning- post« iz Varšave, da je poljski ministrski svet sklenil mobilizacijo tudi v pokrajinah, ki jih je Nemčija odstopila. Poklicani so vsi moški od 19. do 32 leta. Vzhodno od Dvine zbiraajo boljševiki močne čete z artiljerijo.

Upor laških mornarjev.

LDU Trst, 5. febr. (ČTU) Moštvo in lastniki italijanskega brodograja, ki je bilo poslano proti Reki, se je na širnem morju pobunilo ter izjavilo, da rajše preide k D. Annunziju, kakor da bi oddalo en strel na italijansko mesto. Poveljujoči admiral je potem eskadro odpoklical v Jakin, kjer so jo navdušeno sprejeli.

Madžarska.

LDU Budimpešta, 5. febr. (Dun. KU) Ogrski dopisni urad poroča: Poslanci kr- ščansko-narodne zveze so imeli danes zve- šer konferenco, pri kateri je ministrski predsednik Huszar opozoril na to, da je krščansko-narodna stranka pri volitvah dosegla v glavnem mestu velikanski uspeh, ker so dobili njeni kandidati 63 % vseh oddanih glasov. Demokrati so dobili 19 %, neodvisni 24 % in stranka mađarskih de-

Krščanska misel.

Protikrščanska gonja ima povsod svo- je meje. Pri nas se je začela. Ljudem sla- bih živcev, male stanovitnosti in šibke vere je naval protikrščanskih strank ne- varen. Nekateri se zboje, drugi podle- žejo. Zgodi se, da začno valovi svobodo- miselstva prekipovati na vseh straneh. Tudi pri nas se zdi — saj na videz —, da socialno demokratična poplava raste. Toda to je le videz. V resnici je to pojav, ki mora slediti saj za kratek čas povsod tam, kjer je krščanska organizacija saj za nekaj časa prenehala s svojim odločnim delom. Posledice tega vidimo v socialni demokraciji. Z vztrajnim in žilavim delom bomo ta naval kmalu odbili.

Socialni demokraciji daje danes neko moč tudi dejstvo, da je v raznih državah Evrope prišla do vlade socialistična smer. Pomnimo pa dobro, da je s tem za njo prišel čas pozitivnega dela in da je s tem že tudi notranje oslabiljena. Iste nedo- slednosti in napake, ki jih delajo sociali- stični ministri na jugoslovanskem prole- tarijatu pri nas, iste pregrehe so zagrešili socialistični ministri nad delavstvom dru- god, kjer so na vladi. Zaupanje v odre- šilno misel socialne demokracije je oma- jano v množicah delavstva. In s tem pada tudi moč mednarodnega svobodomiselstva, ki po navodilih velekapitala krmi lačno delavstvo s protiklerikalno in protifarško gonjo. Najbolj zakrknjeni socialisti, ki so najprvo svobodomiselnici in potem šele so- cialisti, ti bodo trajno ostali tam in tulili s kapitalističnimi brati svojo divjo proti- farško pesem. Ti ljudje, kapitalisti in so- cialisti, bodo v ginljivi slogi verjeli beda- stoče, ki jim jih bo ponujalo meščansko časopisje. Saj so verjeli tudi glasilo slo- venskih purgarjev »Domovina«, da je pa- pež za razporoko. Za resne ljudi pa ta gonja postane ogabna. Mesto dejanj le be- sede — tega se človek naveliča.

Zato pa se gibljejo in množe vrste krščanske delavske organizacije.

Do nedavna popolnoma protikrščan- ska Francoska se presnavlja v krščan- skem duhu. Pri zadnjih volitvah so kato- ličani dobili 100 poslancev. Katoliška mla- dinska organizacija deluje z največjim razmahom. Ljudsko društvo ima že 150.000 članov. Svobodomiselnici pritisk je rodil odpor.

Na Češkem se dviga krščanska za- vest ravno v času, ko je svobodomiselnici socializem bil mnenja, da je za večno na vrhu. Delavska in kmetijska organizacija na krščanskem temelju se širi. Katoliška duhovščina, v katere imenu so doslej na- stopali odpadli duhovniki, se je organizi- rala, obsoja razkol in se klanja sv. očetu v Rimu. Duhovščina brnske nadškofije, organizirana v »Jednoti duhovenstva«, je slovesno izjavila, da obsoja vsak razkol in da hoče pozitivno delati v duhu Kristovih načel. Mesto razpada vidimo preporek krščanske misli.

Krščanska misel zmaguje na Nem- škem, kjer krščanske delavske organiza- cije rastejo in se jačijo od dne do dne.

Letošnja Velika noč bo pokazala vso silo krščanske delavske organizacije. Na Nizozemskem, kjer je krščanska delavska organizacija najmočnejša, se zbero zastop- niki krščanskih delavskih organizacij vseh narodov sveta. In tedaj bo na tem sve- tovnem kongresu zastopana tudi naša Ju- goslovanska Strokovna Zveza, organiza- cija jugoslovanskega krščanskega delav- stva.

Sedanost je boj, bodočnost pa je zmaga. Vesel je pogled naprej, če bomo v boju sedanosti vztrajali in delali.

Krščansko delavstvo, na delo, da bo- mo na zborovanju zastopnikov vsega sveta mogli proglasiti zmago krščanske misli med jugoslovanskim proletarijatom.

Kaj pa je tebe treba bilo ...?

Kolo časa in razmer se silno hitro vrti: par tednov pa stoji pred nami popolnoma drugačna slika razmer in misljenja ljudskih slojev. In tisti, ki so bolj počasnega mislje- nja, ne morejo slediti razvoju časa in po- treb; če ne več, vsaj par mesecev, so ved- no zadaj, majojo z glavo nad novotarijami in kličejo nazaj »stare davne čase, ko je res prav lušno blo.« Tako danes mnogi ne mo- rejo umeti živahnega gibanja med služki- njami, ki se je razvilo zadnje dni.

Par mesecev je namreč komaj pretek- lo, pa ima trg za Vodnikovim hrbtom pre- cej drugačno lice. V gračah naše služkinje temperamentno razpravljajo med seboj o svojih pravicah, o svojih zahtevah in o svo- jem društvu. In odmev tega gibanja sega globoko v prostore družinskega življenja in zlasti gospodinjstva. Tu in tam se je že skoro vojska naselila tja, toda, hvala Bogu, kri dosedaj še ni tekla, čeprav se je v par slučajih že napovedal ultimatum: »Iz »Zve- ze služkinj« — ali pa iz službe!«

V najnovejšem času pa grozi resen mednarodni konflikt. Mogočen nastop ti- sočeststoglavne organizacije služkinj je go- tovim strankam v mestnih palačah kakor tudi gotovim strankam v politiki silno ne- prijeten. Seveda, že vedo zakaj — ! In sedaj skušajo z raznimi diplomatičnimi ko- rakmi uničiti to »nepotrebno« (?) organiza- cijo. Da bi prikriili svoje namene, so poslali v boj neko mednarodno — pardon — »nad- strankarsko« žensko organizacijo, ki je v sredo to je 4. t. m. hotela igrati vlogo sve- tovnih mirovne konference, pa je res v tem posnemala pariško konferenco, da je žalila male in poštene — ! No na to pridemo kas- neje — ! Za danes samo kratek odgovor na načelno vprašanje: Kaj je pa tega treba bilo, namreč organizacije služkinj?

Sluškinje so svobodna človeška bitja kakor »svobodomiselnice« dame. Torej ima- jo pravico do združevanja.

Sluškinje so ponekod — ne povsod — imele komaj toliko plače, da si s celo letno plačo ne morejo nabaviti niti par čevljev —; drugod se zopet dogaja, da ima uboga reva služkinja komaj par ur časa po- noči za spanje — drugod zopet spi to bitje v zaduhli kopalni sobi na kakem zaboji, v nerednih slučajih se s služkinjo ravna, ka- kor z bitjem, ki ni človek, prav pogosti so slučaji, ko se služkinja odvrta od spolnje- vanja verskih dolžnosti in se ji nalašč v tem oziru stavijo ovire. (Ko se je na zborovanju dam prebrala tozadevna resolucija služkinj, so se baje nekatere dame temu smejale!) Vsi delavski stanovi imajo zavarovanje za bolezen in nezgode — le za služkinje ni v tem oziru prav nič poskrbljeno; koliko jih zapuščenih umira v hiralnicah in podstres- nih sobah, potem ko so vse svoje moči žrt- vovale za gospodinjstvo, ki se potem smejejo nad še tako krotkimi zahtevami — !

Kdor te razmere premisli, mu mora biti čisto jasno, da je bila potrebna orga- nizacija tudi za služkinje. In da nekateri skušajo zatreti to organizacijo, priča le to, kako je liberalizem zamoril v gotovih kro- gh čut za socialno pravičnost — !

Toda tu se nam ugovarja: »Saj nismo proti organizaciji služkinj —.« Dobro, toda čemu pa potem to razburjenje? Čemu sra- motenje pošteni dam, ki imajo usmiljenje s služkinjo? Da sramotenje, to je mil izraz za ton, v katerem so govorile nekatere da- me in pokazale, da jim manjka srčne iz- obrazbe, zakaj služkinje niso nikakor go- vorile v takem tonu niti o najslabših go- spodinjah. In če bodo take dame vodile društvo gospodinj, naj bodo prepričane, da se služkinje ne bodo ponižale na tako nizek ziv, da bi z nepoštenimi hodile na plan.

Na zabavni večer kršč. soc. železničarjev!

Prometna zveza krščansko mislečih železničarjev priredi v soboto dne 7. febr.

ZABAVNI VEČER

v prostorih Ljudskega doma s sledečim sporedom:

Šaljivi prizor »Damoklejev meč«, ku- pleti, srečolov in šaljiva pošta.

Začetek ob pol 8. uri zvečer. Vstop- nina 3 K za osebo.

Preplačila se hvaležno sprejemajo. Predprodaja vstopnic v pisarni Ju- goslovanske Strokovne Zveze, Jugoslov- ska tiskarna, II. nadstropje.

□□□□□□□□□□

„Primate tatu!“

Ali ga že imate? Morda želite vedeti vse- bino? Taka-le je:

1. Primate tatu!
2. Ali ste prijeli pravega?
3. Perejo se!
4. Pa vendar!
5. Da se razumemo!
6. Dobrota je s'rota.
7. Rešena uganka.
8. Kdaj bo fletno na sveto?
9. Farovž ali oštarija?
10. Stara pesem.
11. Ljudstvo moje...
12. Kje je torej tat?

Knjižica se dobi v Ljubljani v Ju- goslovanski knjigarni in v prodajalni Kato- liškega tiskovnega društva za ceno 2 K.

Organizacija služkinj pač nima prav nič proti kakršni organizaciji gospodinj, upoštevale bodo tudi želje take organizacije, ki v dostojnem tonu razpravlja o tem vprašanju in ki kaže res umevanje za pravičnost in zmrnost.

Zveza služkinj odklanja tudi vsako odgovornost za morebitne neurejenosti posameznih služkinj, kakor tudi vse gospodinj niso odgovorne za osebne napade ene dame na omenjenem zborovanju, tako tudi organizacija služkinj ne more biti odgovorna za posamezne služkinje. Zahteve Zveze služkinj so v znani spomenici na vlado kratko sestavljene, o teh naj se stvarno razpravlja. Osebnosti pa pustite, ker te so dvorezen meč! Če bi pa kaka služkinja v svoji službi imela kaj trpeti radi tega, ker je v organizaciji, bo »Zveza služkinj« storiла svojo dolžnost. Odgovornost prepušča že vnaprej onim damam, ki nete razpore.

Politične novice.

+ Pogajanja za novo vlado v Belem gradu potekajo drugače, kakor so nam doslej javljali demokratiški viri. Parlament ne bo razpuščen, marveč bo 15. februarja najbrže sklican. Dotlej se mora sestaviti nova vlada, ker je dosedanja zlezla s svojo žerjavovski politiko popolnoma v močvirje. Zanimivo je to, da se čujejo glasovi, da bi mogla položaj izboljšati le taka vlada, ki bi ji stal na čelu dr. Korošec, v čegar delavnost in nesebičnost imajo vsi zaupanje. To so sicer le govorice, ki značijo, da poštenost pride do priznanja prej ali slej. Socialisti bi radi ostali v vladi, samo da bi naše organizacije ne bile zastopane v vladi. Boje se kontrole od naših ljudi, ker vedo, da bi bilo s tem konec njih poštovanja doma in v Belem gradu.

+ Zaupnico dr. Žerjavu je sklenila JDS na predlog dr. Tavčarja. Med liberalnimi mladimi in stariji je tedaj prišlo do sporazuma. Sedaj je ta družba prevzela vso odgovornost za vse početje dr. Žerjave. Nam je prav!

+ Amerika proti Italiji in londonski pogodbi. Dne 3. februarja je poslanik Amerike Wallace predložil uradno noto Združenih držav v vprašanju ultimata Jugoslaviji. V tej noti Amerika protestira proti ultimatu, ki je bil izročen Jugoslaviji, in se odločno izjavlja proti izvršitvi londonske pogodbe, in to posebno iz razloga, ker so Anglija, Francija in Italija Združenim državam za časa vstopa v vojsko izjavile, da londonska pogodba ni več v veljavi. Ta nota je zbudila v vseh krogih velikansko senzacijo, ker je popolnoma razkrinkala zahrbtno postopanje Italije.

+ Republikanci za decentralizacijo. »Republika« priobčuje članek, v katerem atemeljuje potrebo decentralističnega sistema kot prve zahteve demokracije. Med drugim piše: »... Francija nam je zgled, da demokracija izven decentralizacije težko živi in napreduje. Na Francoskem ni danes nikogar, ki ne bi uvideval nujnost, da se zavrže centralistični sistem, podedovan po Napoleonu.« Potem osvetljuje članek neprimernost centralističnega sistema z ozirom na krajevno upravo: »Po centralističnem sistemu hoče politična večina v državi voditi ne le državno upravo, nego tudi lokalno. Toda večina v državi ne mora biti istočasno tudi večina v občini. Tako pridemo do rezultata, da v posameznih občinah, kjer je večina v dr-

žavi manjšina v občini, ne vodi občinske uprave večina, ampak manjšina. Centralistični sistem nasprotuje torej načelom demokracije in ima za posledico čisto tiranijo, dopuščajoč, da manjšina zapoveduje večini. Nasprotno je decentralizacija v popolnem soglasju s načeli demokracije, ker po njej večina vlada v državi, a večina tudi v vsaki lokalni enoti. Ona dejansko predstavlja in uresničuje demokracijo ne samo v državi kot celoti, nego tudi v vsakem njenem sestavnem delu. Zato se more reči, da biti demokrat znači dosledno biti decentralist in da decentralizacija predstavlja eno bitnih načel demokracije.« Tako republikanci. Naši slovenski liberali pa še vedno drže dr. Žerjavo, ki razpušča avtonomna občinska zastopstva, uvaža centralizem ter omogočuje, da tudi pri nas kapitalistična večina tlačja ljudsko večino.

+ Krščanska strokovna organizacija v Nemčiji. Krščanska strokovna organizacija v Nemčiji je doslej bila razdeljena v dve struji: berlinsko in kolinsko. Sila časa je sedaj združila obe struji. Berlinska struja je uvidela, da je med delavstvom izgubila zaslombo, medtem ko je radikalna strokovna organizacija kolinske smeri silno narasla. Združitev se kmalu izvrši, in s tem bo moč krščanske delavske organizacije v Nemčiji zopet znatno narasla.

+ Izpopolnitev jugoslovanskih škofijskih stolic. Zagrebški listi poročajo, da je odpotoval nadškof dr. A. Bauer v spremstvu profesorja Ruspinja v Rim z namenom, da pospeši imenovanje dr. Šariča za nadškofa v Sarajevu in dr. Akšamovića za škofa v Diakovu. Ob tej priliki bo govoril tudi s škofom dr. Mahničem, ki se nahaja v Rimu.

+ Rusija in sosedi. Rusija je sklenila mir z Estonko. Sedaj si ruska diplomacija prizadeva, da bi se sporazumela tudi s Poljsko in Ukrainjo. Na Ukrainji sta dve vladi: narodna, ki jo vodi Petljura, in sovjetska, ki je postavljena od Rusije. Sovjetska ukrajinska vlada je sklenila z Rusijo mir ter zvezo, v kateri je določeno, da imata Rusija in Ukrainja v gotovih zadevah skupno vlado. Petljura pa je sklenil zvezo s Poljaki, ki organizirajo ukrajinsko vojsko ter bodo za 25 let prevzeli upravo ukrajinske republike. Zato pa Ukrainja odstopi Poljski vzhodno Galicijo. Medtem pa se Rusija prizadeva tudi s Poljsko priti do sporazuma. Vkljub temu pa se oba čela še vedno pripravljata na oborožen spopad. Poljska ima za seboj Rumunijo in z Litvini je sklenila državno zvezo na podoben način ko z Ukrainci. Bliznja pomlad ali pa še bližja bodočnost nam razjasni položaj na vzhodu.

+ Gibanje zmernejših socialistov v Italiji. V italijanski socialni demokraciji ima tačas vodstvo v rokah boljševiška struja, ki v parlamentu preprečuje vsako pozitivno delo socialistične skupine ter v »Avantiju« in drugih svojih glasilih zaklepa predala vsakemu drugemu mnenju. Vendar je v strani močna struja zmernejših mož, ki so protiboljševiškega mišljenja in bi želeli zlasti pozitivnega dela v parlamentu. Tej protiboljševiški struji pripadajoči socialistični poslanci so se 20. januarja t. l. sešli v Milanu, da se sporazumejo glede svojega postopanja v bodoče. Navzoči so bili razen poslancev med drugimi Turati, Treves, Dugoni, Beltrami in drugi zastopniki milanskega občinskega zastopa, dalje tajniki strokovnih društev, posebno

kmetskih delavskih organizacij. Govorniki so naglašali, da prehaja politična moč vsled negativnega stališča socialne demokracije skupine v parlamentu čimdalje bolj na katoliško ljudsko stranko. Zaenkrat se socialistični program ne da uresničiti, namesto tega se morajo izvesti dalekosežne reforme, ki naj pomagajo družbi kot celoti iz sedanje tragičnega položaja. Končno so sprejeli sklep, ki zahteva, da se nemudoma uvede parlamentarna akcija za uresničitev reform, ki so že danes izpeljive.

Dnevne novice.

— Tiskovna pomota v včerajšnjem članku »Služkinje«. V včerajšnji članek »Služkinje« se je žal vrnila pomota, ki popolnoma moti pravi smisel člega odstavka. Tiskano je namreč pomotoma, da služkinje zahtevajo ob nedeljah popoldne 5 ur prostega časa, da si lahko zakrpa obleko. To je seveda čisto napačno. Pravilno se cel odstavek glasi tako-le:

»Dalje zahtevajo služkinje ob nedeljah zjutraj ali popoldne toliko prostega časa, da lahko zadostijo svojim vserkim dolžnostim. Ob nedeljah popoldne pa naj imajo okrog 5 ur prostega časa. Enkrat na teden popoldne naj se jim čovoliijo še 3 ure prostega časa, da si lahko zakrpa obleko.«

— Dva občna zbora. Včeraj se je vršil občni zbor SKSZ in »Slovenske Strazbe«. Oba občna zbora sta bila dobro obiskana. Naša izobraževalna kakor tudi narodno obrambena organizacija sta poživljeni. Sedaj pa na delo!

— Naša prehrana. Odsek za prehrano objavlja: Minula jesen ni bila povoljna za sejanje. Radi tega je ostala znatna površina zemlje, zlasti v naših južnih pokrajinah, neposejana. Ker je v največjem interesu države, kakor tudi vsakega poedinega državljanca, da pridemo do kar najvišjega žitnega donosa v tem letu, pozivlje ministrstvo za prehrano in obnovo dežel vse oblasti, vse kmetijske organizacije in lastnike zemljišč, da zastavijo vse sile, da se zemlja zaseje kar največ z jarim žitom in tako nadomesti, kar se je zamudilo v minuli jeseni. Ministrstvo hoče dobaviti iz aktivnih pokrajin potrebno množino semenskega žita. — Žitni zavod v Ljubljani bo izvedel dovoz tega žita in ga izročil Slovenski kmetijski družbi, da ga razdeli med kmetovalce. — Naročila za semensko žito naj se tedaj pošiljajo Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani.

— Prof. kandidat in filozofom. Da dobimo pregled o naraščanju proforskega stanu, prosimo Višji šolski svet v Ljubljani vse absolvente filozofskih študij, ki se nameravajo posvetiti učiteljski službi na srednjih šolah in učiteljskih, da javijo svoj naslov Višjemu šolskemu svetu v Ljubljani z natančno označbo skupin, za katere se pripravljajo na izpite. Istotako se pozivajo tudi vsi dijaki, ki študirajo na filozofskih fakultetah, da Viš. šol. svetu javijo svoje ime in označijo svoje študijske skupine. — Predsednik: prof. Fr. Vadnjal, l. r.

— Sladkor dele te dni v Zagrebu na izkaznice za tri mesece. Vsaka oseba dobi poldrugi kilogram sladkorja po 17 K kilogram.

— Zagrebško policijo nameravajo popolnoma preosnovati in ustanoviti policijsko ravnanje z lastnim policijskim statutom.

— Železniška nesreča. Brzovlak, ki prihaja iz Lyona, je pri Peringnyju trčil v tovorni vlak. Trije vozovi prvega in drugega razreda so se razbili. Mrtvih je petnajst potnikov in 30 ranjenih.

— Vihar v Avstraliji. Iz Amsterdama poročajo, da je bil v Vzhodni Avstraliji orkan, ki je napravil v Sidneyju ogromno škodo. Rudarsko mesto Chillagno je popolnoma porušeno. Tudi druga mesta so močno poškodovana, mnogo železniških mostov je razdrtih, potopilo se je mnogo ladij.

— Davčna prostost do 6000 K letnega dohodka uveljavijo na Češkem.

— Generalni štrajk je v Belem gradu

Ljubljanske novice.

Ij Dramatična šola na Ljudskem odru se vrši danes zvečer ob 8. uri. Na to opozarjamo vse gojence.

Ij Šentpeterskih družabni klub. Danes ob pol 20. uri vaja kot v torkih. Med vajo važna seja odbora. Prosim vsi točno in zanesljivo. — Predsednik.

Ij Važen fantovski sestanek se vrši v nedeljo 8. febr. t. l. v Rokodelskem domu ob 10. uri dop. Vabljeni vsi fantje iz središča Ljubljane!

Ij Ljubljanska kreditna banka nam sporoča: Z ozirom na notico v Vašem enenem listu z dne 5. t. m., št. 28, pod »Manipulacije Ljubljanske kreditne banke«, Vas prosimo, da sprejmete sledeče pojasnilo: Kakor znano se denarne pošiljave v inozemstvo ne morejo izvrševati efektivno v tuji valuti. Radi tega se poslužujejo vse stranke bančnega posredovanja. Banke zamorejo izvrševati taka nakazila le potem svojih bančnih zvez v inozemstvu. V takih slučajih se drže oficijelnih kurzov borz. Za nas v Sloveniji so merodajni oficijelni kurzi zagrebške borze in bivše devizne centrale v Ljubljani. Vse vrednosti imajo na borzah dvojne kurze valute, celo 4, kar je razvidno iz vsakega kurznega lista. Lire n. pr. so dotični dan notirale 1. gotovina: 725 denar, 735 blago, 2. deviza: Milan 745 denar, 755 blago. To znači, da se kupijo lire na borzi po 725 (seveda samo v velikih zneskih), prodajo pa 735; deviza t. j. nakazilo v inozemstvo je pa stalo za nakup 755. Kurzna napetost lire pred nakupom in prodajo (oz. devize) je bila določena od tukajšnje devizne centrale na 30 vin. Ker se, kakor že omenjeno, denar potem pošte efektivno v inozemstvo v obče ne more pošiljati, tako se tudi ni moglo to zgoditi v kritiziranem slučaju. — Dotična ženska je hotela pri podpisnem zavodu poslati 150 lir v zasedeno ozemlje. Prinesla je efektivne lire v banko; ker istih nismo mogli po pošti poslati, se ji je predlagalo, naj kupi nakazilo ter efektivne lire proda po 7.20, kar je popolnoma odgovarjalo denarnemu kurzu zagrebške borze dotičnega dne (lire so namreč notirale denar 725). Za nakazilo v inozemstvo (zasedeno ozemlje tudi spada pod to) se bi ji pa računalo netlo 750. Devizni kurz (blago) istega dne na zagrebški borzi je bil 755. Podpisani zavod se je torej držal točno oficijelnih kurzov borze, kakor tudi kurzne napetosti (denar-blago), ki jo je določila devizna centrala. Ni torej res, da bi morala doplačati stranka še 75 kron kurzne razlike in še posebno stroške, res pa je, da bi bila razlika samo 45 kron, vstevši stroške in provizijo. Ta razlika je pa bila po prej navedenih kurzih popolnoma upravičena, ker se teh usance drže ne samo podpisana banka ter banke v Jugoslaviji, ampak vsi bančni zavodi na svetu. Torej tu ne more biti govora o navijanju cen, mora se celo priznati posebna kulanca zavoda, ker je isti dan bil devizni kurz 755, medtem, ko se je stranki hotelo na to nakazilo računati samo 750. Banka bi tedaj morala plačati svoj dolg, ki bi ga s tem napravila v inozemstvu z višjim kurzom, kakor ga je de facto zaračunati dotični stranski. Zaslužek na lirah v gotovini bi pa bil po tedanjih kurzih 15 vin, t. j. K 22.50 manj stroški nakazila samega.

Ij O izrabljanju v bankah. Prejeli smo: Tobačna delavka M. M. z Glinc je dne 27. januarja nesla v Ljubljansko kreditno banko prodat četrt dolarja v srebru. Dobil je zanj 4 kronel! Zamenjala je tudi eno liro v srebru. Tudi za to je dobila 4 kronel. Objavljamo ta slučaj, da se izvrši preiskava. Pripomniti pa moramo, da ta banka ni slabša ko druge. Radovedni smo, če bi dr. Žerjav napram Jadranski banki pokazal toliko korajže, da bi jo uradno dal nadzorovati.

Ij Kje je sladkor? Na Hrvatskem dele sladkor. Kaj pa v Ljubljani? Ali meni socialist Bukšeg, da smo Slovenci državljani druge ali tretje vrste, da nam ne nakaže sladkorja? Če je sladkor, naj se razdeli povsod enakomerno; če ga ni, zakaj ga dele drugod?

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.

Tisk »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani

LISTEK.

„Ajmo, mi sokoli...“

Gospod urednik! Predno vzamem pero v svojo desno roko in predno ga pomocim v vojno črnilo, Vas prosim, da ne priobčite teh vrst, ako so Sokoli uradne osebe, ali če so v kakršnemkoli stiku z njimi. Nerač bi namreč prišel navskriž z onim srbskim kazenskim paragrafom, ki je »raztegnjen čez vse ozemlje nekdanje Avstroogrske«. Sicer ne mislim, kakor boste videli, Sokolov prav nič žaliti, toda morda bi pa le kdo staknil kako žalitev! In če Sokoli samo diše po uradnih osebah, pa lahko pridem od njih par teden ali mesecev... Saj veste, paragraf je paragraf; učeni juristi pravijo, da se da lahko obrniti enkrat na nože, drugič na glavo, pa vedno prav stoji...

Bilo je v nedeljo, prvo predpostno nedeljo, to je v nedeljo za tisto soboto, ko sem šel veselice in plesne plakate na Mateličevih deskah. Ne vem, ali znam prav šteti ali ne; enkrat sem jih naštel osem, drugič devet. V raznih barvah in črkah so klicali: veselica, veselica, ples, ples, godba ciganska, godba vojaška, pijača, zabava; plesali bodo Sokoli, plesali bodo invalidi, plesali postrežniki — no plesalo bo vse!

Bilo je torej v nedeljo po tisti soboti, navsezgodaj, ob istem času, ko gredo služkinje in delavske matere k zadnji maši ob petih zjutraj v Sentlaui. Celo noč nisem vedel, ali je noč ali je dan, Svobodni Jugo-

slovani in Jugoslovanke so v takih množicah brneli po ulicah, da sem že mislil, da se je moč spremenila v dan. Pred peto uro pa je promet postal nad vse živahen. Naenkrat se je začelo tam izza ogle, približevati ubrano petje: »Ajmo... ajmo... mi Sokolij...« Gotovo je kaka manifestacija za sokolsko misel, sem si mislil in smuk, pa sem bil pri oknu. »Ajmo, ajmo mi Sokoli«, je prihajalo v raznih vinskih glasovih vedno bliže, enkrat se je držalo tratorja, drugič se je pomaknilo bolj v sredo ulice. Tihe sence služkinj so mimo hitele proti Sv. Nikolaju, bil je že zadnji čas. »Kam pa ve punce?«, se je oglasilo mesto »ajmo, ajmo...« — »Aha v Sentlaui! To so tiste terciarke, ki bi rade imele volilno pravico. Pa ne boste, mi demokrati tega ne pustimo! V demokratični dobi, pa naj bi terciarke volile —? Izvolile bi same svetnike, ki bi nam ne privoščili ne vinca, ne plesa. Ajmo, ajmo... mi...« Štrbunk, kandelaber se je zamajal. »Tavžent mačkov! Tudi Tavčarja ne bom volil več, ta ni demokrat, kole postavlja sredi ceste, da miren meščan še podnevi ne more domov...«

Ajmo, ajmo, mi Sokoli — se je znova oglasilo tam izza ogle, tudi nežni, najnežnejši glasovi so bili vmes. Družba je prihajala vedno bliže. »Ajmo, ajmo, mi Sokoli«, je šlo sem in tja, kakor kmečka harmonika, od tratorja do tratorja. »Ajmo, ajmo...« štrbunk —. »Jej, jej, moji beli čevljički, kakšni so«, se je oglasil droben glas. In kavalir je sekundiral: »Ta Tavčar je zanič župan, take luže pusti na ulici v glavnem deželnem mestu, v dragocenem pustnem času! Ne bomo ga več vo-

lili!« In šlo je naprej, po glasu in koraku se je raztezalo sem in tja: »Ajmo, ajmo, mi Sokoli...«

Nekdo nasproti meni je z jezo odprl okno, pokukal na ulico in se zamaknil v ljubljansko idilo, pa je izgovoril pametno besedo: »Sokoli morajo v Uradnem listu pod kaznijo prepovedati, da bi pijanci po ulici peli njihovo himno...!«

Gospod urednik, ali ni to pametna misel? Sokoli morajo sedaj, ko imajo v protialkoholnem svetu na deželni vladi, svojega oficijelnega zastopnika, izdati tozadevno uradno prepoved, ki naj se pa na vsak način raztegne na vse ozemlje kraljevine.

Pa še na nekaj bi bil kmalu pozabil. Na naših shodih in v naših listih se dela neizrečena krivica gospodu županu stolnega deželnega mesta, ko se mu očita, zakaj ne poskrbi, da se ceste osnažijo blata, luž in snega — kadar ga Bog da. Naš župan ima pri tem gotovo pametno misel, ampak povedati je ne mara. Kakšne promenade in serenade bi se šele vršile po mestnih ulicah v presnetem predpostnem času, ko bi ne bilo na njih lepih kupčkov blata in miniaturne Blatnega jezera? Zato predlagam z vso resnobo: »Protialkoholni svet — ali kako se že imenuje — pri deželni vladi naj izda kot prvo odredbo to, da se mestnemu županu zaukaže, da dā v času pustnih sem poblatiti in poplaviti od dvaindvajsete ure ponoči do pete ure zjutraj vse ljubljanske ulice, da se v tem času ne bo skrunila sokolska himna od neodgovornih elementov...«

Pozdravljeni!

Matija.